

Aan het College van Gedeputeerde Staten
Brabantlaan 1
5216 TV 's-Hertogenbosch

's-Hertogenbosch, 8 december 2009

Betreft: Schriftelijke vragen artikel 3.2 Reglement van Orde

Geacht College,

Het Nyrstarconcern is door een mislukt avontuur met zinkmijnen in de wereld in grote problemen gekomen. Het zit voor grofweg een miljard Euro in de schulden.

De onderneming Trafigura, een multinational die vooral in olie en metalen handelt, heeft een financiële injectie gegeven, waardoor Trafigura bezig is de volledige controle over Nyrstar te verkrijgen. Trafigura is bezig de activa onder te brengen in een nieuwe, in Groot-Brittannië te vestigen onderneming waarin Trafigura 98% van de aandelen bezit en Nyrstar 2%.

De zelfstandige rechtspersoon Nyrstar Budel BV (in de volksmond de zinkfabriek) is een dochteronderneming van Nyrstar. Deze onderneming verwerkt zinkerts tot zink en enkele andere producten (zoals zwavelzuur, lood en cadmium). Het is een moderne, goed draaiende fabriek.

Tot het jaar 2000 leidde het productieproces leidt tot een afvalproduct, waarvan het grootste deel uit jarosiet bestaat (een gehydrateerd ijzer-ammoniumsulfaat, een inerte verbinding). Dit jarosiet werd gestort in bekkens, waarvan er inmiddels vier op het terrein liggen.

Vanaf 2000 komt er geen jarosiet meer vrij. Dat kon doordat tot ca 2016 zinkerts met speciaal gunstige eigenschappen verkregen kon worden uit de Australische Century Mine.

De op dat moment bestaande bekkens zijn overgegaan naar provinciaal beheer. Onlangs is er een groot zonnenveld op gerealiseerd dat beheerd wordt door Zonnepark Budel BV. Rond de zinkfabriek probeert men het Duurzaam Industriepark Cranendonck (DIC, sinds kort ook wel genaamd Metalot) tot ontwikkeling te brengen.

Kortom, het bestaande arrangement dient nogal wat maatschappelijke belangen. Nyrstar is een belangrijke regionale economische factor.

Nu is het probleem dat Trafigura een lange lijst schandalen achter zich aansleept, minstens de volgende (zie <https://en.wikipedia.org/wiki/Trafigura> , de beweringen zijn eenvoudig op Internet te controleren) :

- Betrokkenheid in 2001 bij het Iraakse Oil-for-Food schandaal
- Het Probo Koala schandaal in 2006. Er werd toen een grote hoeveelheid chemisch afval gedumpt in Abidjan in Ivoorkust. Dit veroorzaakte, naar men zegt (maar exacte cijfers zijn omstreden) 17 doden en 30.000 gewonden. Nadat enige directeurs van Trafigura een tijd in een Ivoriaanse gevangenis hadden gezeten, betaalde Trafigura een schikking van US\$198 miljoen
- Een explosie in 2007 in Sloevag aan het Noorse Sognefjord, waar de maatschappij Vest Tank in opdracht van Trafigura hetzelfde soort chemisch afval probeerde te neutraliseren als in Abidjan gedumpt was. De brand en explosie leidde tot een enorme zwavelstank met gezondheidseffecten
- Omkoping en Price fixing in 2013 in Malta, waar Trafigura uit tendering processen met Enemalta gezet is
- De levering (tot in 2016) van 'African quality' dieselolie aan Ghana, met tot dichtbij de 5000 ppm zwavelgehalte-limiet die tot voor kort in veel Afrikaanse landen gebruikelijk was (in Europa is de limiet 10ppm, behalve bij vliegtuigen)
Naar verluidt was het chemisch afval voornoemd een bijproduct van de weinig professionele blending van deze chemisch afval-diesel
- Betrokkenheid bij de Braziliaanse Lavo Jato – operatie, waar Trafigura zich in december 2018 en januari 2019 voor de rechter moest verantwoorden.

De SP vindt het niet raar, maar wel heel bijzonder dat een dergelijke onderneming nu bij het (binnenkort misschien voormalige) Nyrstar aan de knoppen draait. En waarvan Nyrstar Budel, een onderneming waarvoor de provincie Noord-Brabant bevoegd gezag is, een formeel zelfstandige dochteronderneming is.

De SP begrijpt dat uw College van GS in geen dele in staat is de geschetste overname te verhinderen.

Ook begrijpt de SP dat de formele juridische verhoudingen tussen de provincie als bevoegd gezag en Nyrstar Budel BV, of een rechtsopvolger daarvan, (voorlopig) ongewijzigd blijven voortbestaan.

Gezien echter de reputatie van Trafigura en het mogelijk verbreken van bestaande verbindingen is de vraag gewettigd in hoeverre het bestaande milieu-arrangement rond Nyrstar Budel BV feitelijk intact zal blijven. Het is ook voor uw College moeilijk om de toekomst te voorspellen, maar toch de volgende vragen;

- 1) Is uw College bekend met de overname van Nyrstar door Trafigura en met de juridische en bedrijfseconomische stappen, die daarbij gezet zijn en worden?

- 2) Is uw College bekend met de reputatie van Trafigura in het maatschappelijk verkeer?
- 3) Is uw College het eens met de analyse van de SP, dat er door de overname formeel geen verandering optreedt in de verhouding tussen u als bevoegd milieugezag en de onderneming Nyrstar Budel BV of de rechtsopvolger daarvan?
- 4) Uw College maakt noodzakelijkerwijs keuzes m.b.t. de handhaving bij milieuobjecten. Is de overname van de moedermaatschappij van Nyrstar Budel BV door Trafigura voor uw College een aanleiding om de frequentie en de grondigheid van de handhaving bij Nyrstar Budel BV te verhogen?
- 5) Als de bedrijfsactiviteiten binnen de nieuwe onderneming ontvlecht en herschikt worden, zou het kunnen dat Nyrstar Budel BV niet langer de beschikking heeft over de speciale zinkertsen die het mogelijk maken om jarosietvrij zink te produceren. Het huidige arrangement gaat er van uit dat er geen nieuwe bekkens aangelegd worden. Heeft uw College er al enig zicht op in welke mate dit tot problemen kan gaan leiden?
- 6) Bestaan er nog verplichtingen waaraan Nyrstar Budel BV gehouden is t.a.v. de nazorg van de zware metalen-problematiek in de Kempen? Zo ja, welke en kunt u inschatten hoe dat verder gaat?
- 7) Kan de overname van Nyrstar door Trafigura gevolgen hebben voor de ontwikkeling van het DIC/Metalot?
- 8) Hoe is de macht verdeeld binnen Zonnepark Budel BV?
- 9) Heeft uw College over deze zaak contact met de gemeente Cranendonck?
- 10) Is uw College, met de SP, van mening dat een goed gesprek tussen uw College en de directie van Nyrstar Budel BV aan te raden valt?

Vriendelijke groet,

Maarten Everling

SP-fractie in Provinciale Staten van Noord-Brabant